Membangunkan Ekosistem Pembiayaan PKS

Pengenalan

Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS) merupakan komponen penting ekonomi Malaysia, yang menyumbang sepertiga daripada keluaran dalam negeri kasar (KDNK) dan menyediakan pekerjaan kepada lebih daripada empat juta pekerja atau 60% daripada jumlah guna tenaga (Gambar Rajah 1). Berdasarkan data banci terkini yang dikumpulkan pada tahun 2011, bilangan PKS berkembang sebanyak 20% kepada lebih daripada 662,000 berbanding dengan data banci terdahulu pada tahun 2005. PKS mencakupi 97.3% (2005: 99.2%) daripada jumlah pertubuhan perniagaan. Pembangunan sektor PKS adalah penting bagi memastikan pertumbuhan yang seimbang dan kemakmuran dikongsi bersama dalam peralihan negara menjadi ekonomi yang bernilai tambah tinggi dan berpendapatan tinggi. Secara khusus, sektor ini menyumbang dengan ketara kepada pembasmian kemiskinan disebabkan perusahaan mikro mencakupi lebih tiga perempat daripada jumlah PKS. Sektor ini merupakan sumber pendapatan dan pekerjaan sendiri yang penting bagi isi rumah berpendapatan rendah, terutamanya di kawasan pinggir bandar dan luar bandar.

Gambar Rajah 1

Sumbangan PKS kepada Ekonomi

Bilangan perusahaan

(% daripada jumlah perusahaan)

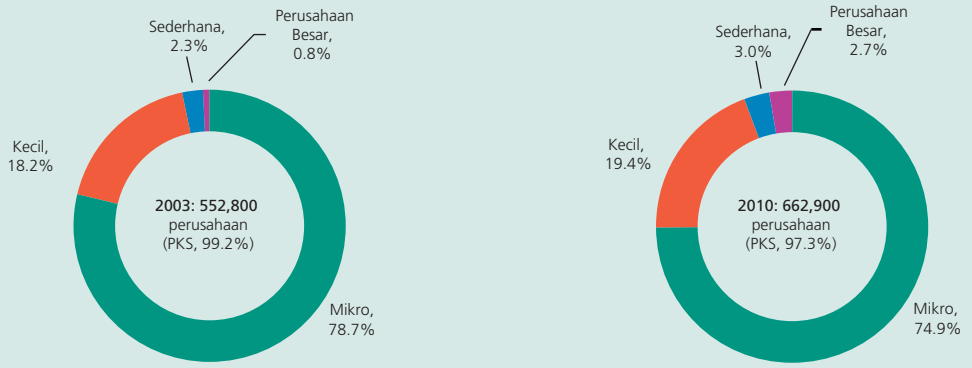

Sumbangan kepada KDNK

(%)

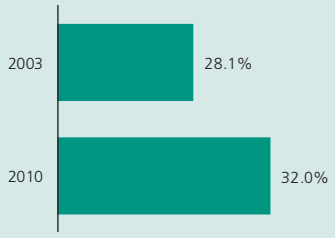

Sumbangan kepada Guna Tenaga

(Bilangan pekerja; % daripada jumlah tenaga kerja)

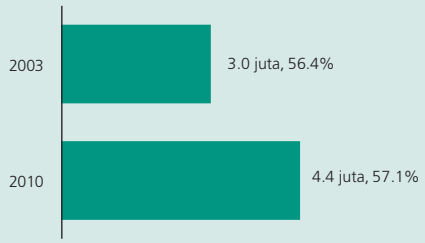

Menyedari pentingnya sumbangan PKS kepada pertumbuhan yang mampan, Bank telah bekerjasama dengan Kementerian dan agensi yang berkaitan sejak tahun 2001 untuk menyusun rangka kerja yang menyeluruh dan terselaras bagi pembangunan sektor ini. Bagi menerajui usaha ini, pada bulan Jun 2004 Majlis Pembangunan PKS Kebangsaan (MPPK) ditubuhkan sebagai badan penggubal dasar tertinggi bagi pembangunan PKS. Majlis ini dipengerusikan oleh Perdana Menteri dan terdiri

daripada 16 Kementerian dan agensi utama. MPPK memainkan peranan penting dalam usaha memacu dasar, memantau pelaksanaan program pembangunan serta meningkatkan kualiti dan akses kepada maklumat bagi memaklumkan keputusan dasar dan perniagaan. Fokus penting MPPK adalah pada usaha menggalakkan akses yang lebih luas kepada pembiayaan dan meneruskan inisiatif untuk membina dan mengukuhkan keupayaan PKS agar dapat berkembang dan maju.

MPPK menerajui beberapa inisiatif utama seperti pewujudan asas data PKS kebangsaan melalui Banci PKS pada tahun 2005 serta penggunaan definisi seragam bagi memberikan fokus yang lebih jelas untuk program pembangunan. Definisi PKS telah disemak baru-baru ini untuk menunjukkan perubahan dalam struktur ekonomi, trend perniagaan dan penunjuk saiz terlaras inflasi. Ini akan memastikan dasar dan program ditumpukan pada segmen sasaran. Sejajar dengan agenda transformasi ekonomi negara, MPPK terus memberikan fokus pada usaha mewujudkan persekitaran yang diperlukan untuk kemajuan PKS serta memupuk dan membangunkan keupayaan PKS agar berdaya maju dari segi komersial dan dapat bersaing dalam pasaran global.

Gambar Rajah 2

Perkembangan Ekosistem Pembiayaan PKS



Sumber: Bank Negara Malaysia

Bank berfungsi sebagai Sekretariat MPPK sehingga tahun 2008, apabila peranan tersebut diambil alih oleh Perbadanan Pembangunan Industri Kecil dan Sederhana (Small and Medium Industries Development Corporation, SMIDEC), yang kemudiannya ditransformasikan pada tahun 2009 menjadi SME Corporation Malaysia (SME Corp). SME Corp bertindak sebagai agensi penyelaras pusat untuk dasar dan program PKS merentas Kementerian dan agensi yang berkaitan. Ia juga berfungsi sebagai pusat rujukan setempat untuk mendapatkan maklumat dan khidmat nasihat.

Satu elemen penting dalam rangka kerja pembangunan yang menyeluruh ini ialah ekosistem pembiayaan yang inklusif. Ini merangkumi pengaturan keinstitusian yang berkesan untuk pembiayaan dan pembangunan melalui penyediaan skim khusus; saluran untuk maklumat, nasihat dan bantuan penyelesaian serta pengurusan dan penyelesaian hutang; dan program jangkauan.

Membina Asas Ekosistem Pembiayaan PKS

Peringkat awal pembinaan ekosistem pembiayaan melibatkan pembangunan infrastruktur utama dan pengaturan keinstitusian yang meningkatkan akses kepada pembiayaan di samping menggalakkan budaya kredit yang kukuh. Antara inisiatif yang diperkenalkan oleh Bank termasuk garis panduan Piagam Pelanggan PKS yang meningkatkan piawaian kecekapan dan keberkesanan dalam penyediaan perkhidmatan kewangan kepada usahawan. Piawaian ini telah ditingkatkan lagi pada tahun-tahun kebelakangan ini di bawah inisiatif ABMPARTNER, yang telah memperkemas proses permohonan dan masa yang diambil untuk meluluskan permohonan bagi seluruh industri kewangan. Sistem Maklumat Rujukan Kredit Pusat (Central Credit Reference Information System, CCRIS) juga telah memainkan peranan yang penting dalam usaha meningkatkan keupayaan institusi perbankan untuk menjalankan penilaian kredit dan memantau prestasi peminjam. Usaha ini dilengkapkan oleh Biro Kredit Malaysia (Credit Bureau Malaysia) yang membolehkan penyediaan rekod kredit, yang seterusnya akan meningkatkan prospek PKS untuk mendapatkan pembiayaan.

Pada tahun 2006, Skim Pembiayaan Mikro diperkenalkan di bawah Rangka Kerja Pembiayaan Mikro Kebangsaan. Skim ini membolehkan akses yang pantas, mudah dan senang kepada pembiayaan perniagaan tanpa cagaran daripada institusi kewangan peserta (participating financial institutions, PFI), sekali gus mengatasi masalah yang timbul akibat kekurangan rekod kredit dan cagaran yang sering menghalang PKS daripada layak menerima dan mendapat kemudahan pembiayaan. Platform penjenamaan bersama telah membolehkan skim ini mencapai skala dan meluaskan jangkauannya kepada usahawan mikro di seluruh negara. Di bawah skim ini, PFI mengurus dedahan risiko kredit masing-masing dengan memberikan lebih penekanan pada penilaian daya maju perniagaan dan pola aliran tunai peminjam. Di samping itu, jumlah pembiayaan yang diberikan akan bertambah mengikut peredaran masa apabila rekod kewangan pembayaran balik oleh peminjam bertambah baik. PFI turut diberikan akses kepada pendanaan pada kos yang lebih rendah daripada Tabung Usahawan Mikro Bank Negara Malaysia. Kemampanan skim ini terus disokong oleh jaminan daripada Credit Guarantee Corporation (CGC) yang meliputi kumpulan peminjam dengan profil risiko yang serupa serta keupayaan PFI untuk menentukan kadar pembiayaan yang mencerminkan risiko ditanggung. PFI yang berpengalaman juga telah menghasilkan produk yang diubah suai bagi memenuhi keperluan peminjam kecil. Sebagai contoh, produk pembiayaan tertentu dipakejkan bersama latihan dalam pengurusan kewangan dan khidmat nasihat yang disediakan oleh PFI atau dengan kerjasama agensi lain seperti SME Corp. Khidmat nilai ditambah sedemikian akan membantu perusahaan mikro mengurus perniagaan masing-masing dengan lebih baik, seterusnya menyumbang kepada kemampanan skim ini.

Skim Pembiayaan Mikro melengkapi program pembiayaan mikro tajaan Kerajaan yang lain seperti Amanah Ikhtiar Malaysia (AIM) dan Yayasan Tabung Ekonomi Kumpulan Usaha Niaga Nasional (TEKUN). Sejak diwujudkan, pembiayaan berjumlah RM2.4 bilion telah diluluskan di bawah skim ini, yang disokong oleh lebih daripada 2,400 pusat akses kewangan di seluruh negara. Pada akhir tahun 2013, bilangan akaun di bawah skim ini ialah sebanyak 68,000 dengan jumlah pembiayaan terkumpul bernilai RM857 juta.

Skim jaminan turut memainkan peranan penting yang membolehkan PKS yang berdaya maju tetapi tidak mempunyai cagaran yang mencukupi atau rekod kewangan untuk memperoleh pembiayaan. Sehubungan dengan itu, CGC ditubuhkan pada tahun 1972 untuk mempelopori penyediaan skim jaminan dan sejak itu telah membangunkan rangkaian pelbagai produk dan perkhidmatan untuk memenuhi keperluan PKS melalui cawangan yang meluas di seluruh negara. Sehingga kini, CGC telah membantu lebih daripada 417,100 PKS untuk memperoleh pembiayaan bernilai RM50.3 bilion. Baru-baru ini, penggunaan model penentuan harga berasaskan risiko dan penawaran jaminan portfolio telah membolehkan CGC terus memperluas jangkauannya kepada lebih banyak PKS yang berdaya maju. Perbadanan ini turut memberikan ganjaran rebat kepada peminjam yang mempunyai rekod pembayaran balik yang cemerlang sebagai insentif tambahan. CGC telah mengekalkan kedudukan kewangan yang kukuh dalam usaha melaksanakan mandatnya, yang membolehkannya membayar balik pinjaman mengikut jadual sebanyak RM2.2 bilion yang diberikan oleh Bank Negara Malaysia, termasuk pinjaman sebanyak RM300 juta, yang antaranya, RM150 juta dibayar balik dan bakinya ditukarkan kepada ekuiti. Ini juga menunjukkan bahawa dengan adanya struktur yang sesuai dan proses tadbir urus yang wajar, inisiatif dasar berserta mandat sosial boleh dilaksanakan secara mampan dari segi kewangan.

Dengan adanya struktur yang sesuai dan proses tadbir urus yang wajar, inisiatif dasar berserta mandat sosial boleh dilaksanakan secara mampan dari segi kewangan

Institusi kewangan pembangunan (IKP) memainkan peranan penting dalam usaha menyokong sektor yang diutamakan. Antara institusi sedemikian termasuk Small Medium Enterprise Development Bank Malaysia Berhad (SME Bank) yang memberikan perkhidmatan kepada PKS merentas semua sektor, Bank Simpanan Nasional yang memfokuskan penyediaan pembiayaan mikro kepada perusahaan mikro, dan Bank Pertanian Malaysia Berhad (Agrobank) yang memberikan perkhidmatan kepada usahawan dalam sektor pertanian. Sejak tanggungjawab untuk mengawal dan menyelia institusi-institusi ini diletakkan di bawah kawal selia Bank menurut Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002, pelbagai langkah telah diambil untuk mengukuhkan dengan ketara kapasiti dan keupayaan institusi-institusi ini melaksanakan mandat masing-masing dengan lebih baik secara mampan. Rangka kerja kehematan yang dirangka khusus telah dilaksanakan untuk menggalakkan tadbir urus korporat, pengurusan risiko dan kehematan kewangan yang kukuh. Pada akhir tahun 2013, jumlah pembiayaan terkumpul oleh IKP mencapai RM13.3 bilion, yang disalurkan kepada 101,865 akaun pembiayaan. Kedudukan kewangan IKP telah bertambah baik dengan begitu ketara. Antara tahun 2005 hingga 2013, pembiayaan terjejas bersih yang dicatat bertambah baik daripada 10.4% kepada 5.6% dan kedudukan modal kekal kukuh pada 20.9% pada akhir tahun 2013 (akhir tahun 2008: 22.4%).

Bank juga telah menyediakan dana khas bagi memastikan ketersediaan dana pada kos yang berpatutan. Antara dana ini ialah Tabung untuk Makanan, Tabung Projek Usahawan Bumiputera-i (TPUB-i), Tabung Industri Kecil dan Sederhana 2, Tabung Usahawan Baru 2 dan Tabung Usahawan Mikro yang menyediakan sokongan pembiayaan untuk PKS dalam sektor tertentu termasuk bidang pertumbuhan baharu. Dengan peruntukan permulaan sebanyak RM11.4 bilion, lebih daripada 58,000 PKS telah menerima pembiayaan daripada dana-dana ini. Pada asas pusingan, jumlah pembiayaan yang diberikan setakat ini berjumlah RM24 bilion kerana pembayaran balik pembiayaan disalurkan semula untuk membiayai pinjaman baharu. Pada tahun 2009, Bank memperkenalkan TPUB-i yang diurus oleh CGC untuk menyediakan pembiayaan kontrak atau projek kepada usahawan Bumiputera dengan peruntukan permulaan sebanyak RM300 juta. Pada akhir bulan Disember 2013, pembiayaan berjumlah RM418 juta telah diluluskan, dengan manfaatnya dinikmati oleh lebih daripada 700 usahawan Bumiputera. Kualiti aset kekal stabil disebabkan oleh proses penilaian kredit yang diperkukuh dengan menggunakan analisis aliran tunai berserta proses pemulihan yang giat dilaksanakan.

Langkah-langkah turut dilaksanakan untuk membantu PKS menghadapi cabaran yang timbul akibat krisis ekonomi dan kewangan serta bencana alam. Semasa Krisis Kewangan Global berlaku pada tahun 2008-2009, lebih daripada 10,500 PKS menerima bantuan melalui pelbagai saluran termasuk Skim Jaminan Modal Kerja, Skim Jaminan Pinjaman Penstrukturan Semula Industri, serta Kemudahan Bantuan PKS dan Kemudahan Pemodenan PKS. Bagi meningkatkan kemudahan jaring keselamatan dan bantuan kecemasan akibat bencana alam, SME Corp telah menyediakan Dana Kecemasan PKS sebanyak RM10 juta. Institusi-institusi kewangan turut tampil menghulurkan bantuan kewangan dalam bentuk yang lain, termasuk moratorium sementara untuk pembayaran balik pembiayaan, seperti yang ditunjukkan semasa banjir melanda pada bulan Disember 2013. Sokongan yang serupa diberikan di bawah Kemudahan Jaminan Bantuan Khas kepada 4,640 PKS yang terjejas akibat banjir yang berlaku sebelum itu pada tahun 2007.

Sempadan Pembiayaan PKS yang Kian Meluas

Bermanfaatkan asas kukuh yang disediakan oleh langkah-langkah terdahulu untuk memastikan akses kepada pembiayaan, fokus dasar telah beralih ke arah usaha memudahkan pembiayaan untuk bidang pertumbuhan baharu selain meningkatkan keupayaan dan potensi pertumbuhan melalui khidmat nasihat dan pendidikan kewangan.

Bank, bersama-sama dengan sektor kewangan, agensi Kerajaan dan pihak berkepentingan yang lain telah bekerjasama untuk merangsang pelaburan dan pembiayaan untuk bidang pertumbuhan baharu seperti pembiayaan hijau serta sektor inovatif dan strategik yang lain. Bank menyediakan kemudahan melalui pelbagai saluran untuk mempertemukan syarikat perniagaan dan pembiaya bagi mewujudkan pemahaman yang lebih baik mengenai dinamik pembiayaan yang diperlukan dalam bidang baharu ini. Saluran ini termasuklah Forum Pembiayaan Teknologi Hijau dan seminar yang diadakan dengan kerjasama Institut Bank-Bank Malaysia (IBBM) bagi menggalakkan dialog dan meningkatkan kesedaran mengenai penyelesaian transformatif untuk pembiayaan teknologi hijau. Sokongan untuk kemudahan pembiayaan dalam bidang pertumbuhan baharu pada masa ini merangkumi Skim Pembiayaan Teknologi Hijau yang diwujudkan pada tahun 2010 dengan dana berjumlah RM3.5 bilion untuk

Gambar Rajah 3

Penunjuk Utama Pembiayaan PKS

	2003[1]	2006[2]	2013[2]
Pembiayaan PKS terkumpul dalam RM juta (Bilangan akaun)	81,995 (406,086)	117,631 (615,634)	212,900 (676,144)
Pembiayaan Mikro terkumpul dalam RM juta (Bilangan akaun)	-	84 (10,181)	857 (68,360)
Pembiayaan teknologi hijau di bawah GTFS dalam RM juta (Bilangan akaun)	-	-	1,580 (120)
% kepada jumlah pembiayaan perniagaan	38.4	44.5	42.1
Saiz purata pembiayaan PKS (RM)	202,000	191,000	315,000
Nisbah hutang tertunggak (%)	14.5	10.4	3.8

[1] Merujuk kepada institusi perbankan sahaja
[2] Merangkumi institusi perbankan dan IKP

Sumber: Bank Negara Malaysia

memudahkan pembiayaan dalam sektor tenaga, bangunan, pengurusan air dan bahan buangan, dan pengangkutan. Selain itu, Dana Industri Kreatif berjumlah RM200 juta dilancarkan untuk merangsang aktiviti komersial dalam industri kreatif, dan Skim Pembiayaan PKS-Islamik berjumlah RM2 bilion diwujudkan untuk memenuhi keperluan pelbagai sektor inovatif.

Dengan ekosistem pembiayaan yang semakin kompleks, ketersediaan saluran untuk PKS mendapatkan maklumat dan bantuan penyelesaian menjadi bertambah penting. Saluran ini boleh didapati dengan meluas melalui institusi-institusi kewangan, Persatuan Bank-bank dalam Malaysia (Association of Banks in Malaysia, ABM) dan SME Corp. Sokongan ini dilengkapkan lagi oleh Biro Pengantaraan Kewangan (Financial Mediation Bureau, FMB) sebagai saluran tambahan kepada peminjam untuk menyelesaikan pertikaian dengan institusi-institusi kewangan, serta Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit (AKPK) yang menyediakan khidmat kaunseling dan pengurusan hutang kepada individu dan pemilik tunggal. Skim Penyelesaian Pinjaman Kecil (Small Debt Resolution Scheme, SDRS) diwujudkan oleh Bank pada tahun 2003 sebagai platform untuk membantu PKS menyelesaikan hutang dan untuk mengelakkan kegagalan membayar hutang. Sejak diwujudkan, skim ini telah membantu 875 PKS dan menyusun semula lebih daripada RM925 juta pinjaman terjelas.

Program jangkauan telah diperhebat untuk mendidik PKS terutamanya perusahaan mikro secara berterusan mengenai ketersediaan sumber pembiayaan, bantuan, dan syarat kelayakan. Dewan perniagaan dan persatuan terus mengendalikan Pusat Khidmat Bantuan Pembiayaan PKS di seluruh negara susulan program latihan yang diperkenalkan oleh Bank untuk kakitangan dan ahli persatuan sejak tahun 2011. Bank juga terus mengedarkan bahan pendidikan dan mengambil bahagian secara aktif dalam acara jangkauan yang dianjurkan oleh Kementerian dan agensi dengan kerjasama persatuan dan rakan kongsi strategik yang lain.

Gambar Rajah 4

Rangka Kerja Pembangunan PKS yang Menyeluruh

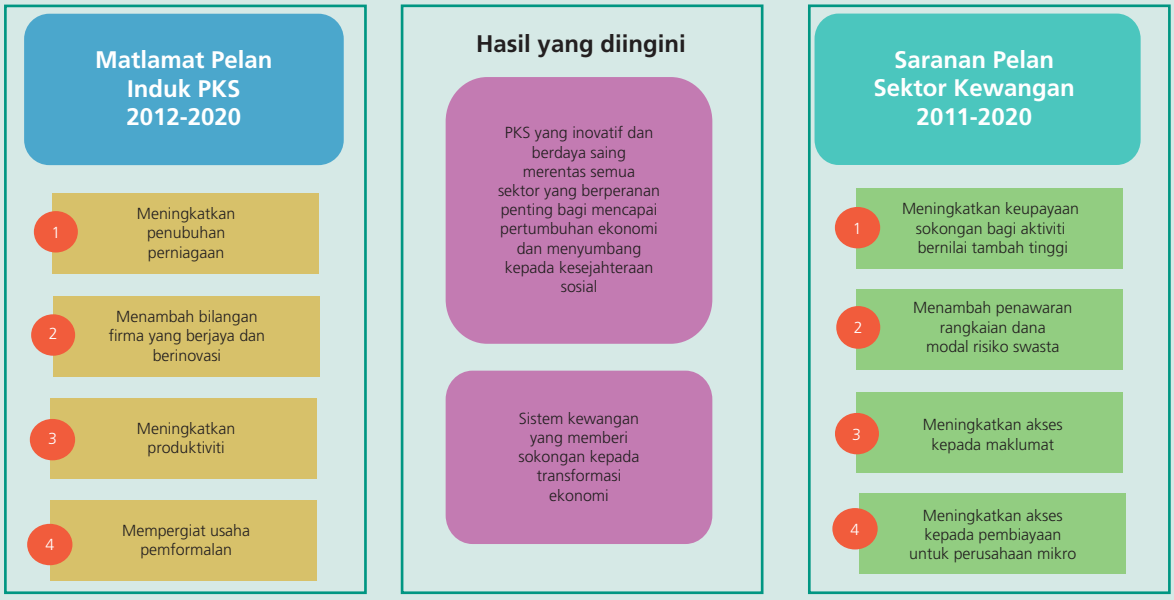

Sumber: Bank Negara Malaysia dan SME Corporation Malaysia

Pendekatan yang komprehensif dan kolaboratif untuk membangunkan ekosistem pembiayaan telah memberikan hasil yang nyata. Jumlah pembiayaan telah meningkat sekali ganda sepanjang sedekad yang lalu, manakala kualiti pembiayaan telah bertambah baik dengan ketara, daripada nisbah pinjaman terjejas sebanyak 14.5% pada tahun 2003 kepada 3.8% pada tahun 2013. Amalan pembiayaan yang bertanggungjawab oleh institusi-institusi kewangan, serta pelanggan yang mempunyai lebih banyak maklumat dan bertanggungjawab mendapatkan dan menggunakan kemudahan pembiayaan, juga telah menyumbang kepada profil risiko peminjam yang lebih baik. Perkembangan ini telah meletakkan Malaysia pada kedudukan pertama bagi kategori `Mendapatkan Kredit´ dalam laporan `Doing Business´ oleh Bank Dunia untuk enam tahun berturut-turut sejak tahun 2009. Malaysia juga berada pada kedudukan tempat kelima yang diberikan oleh Forum Ekonomi Dunia (World Economic Forum) untuk `Kemudahan Akses kepada Pinjaman´.

Melangkah ke hadapan, sokongan berterusan terhadap pembangunan sektor ini kekal sebagai sesuatu yang amat penting bagi transformasi ekonomi Malaysia. Pelan Induk PKS 2012-2020 (PIPKS) menekankan kepentingan sektor ini sebagai sektor strategik untuk mencapai status ekonomi berpendapatan tinggi dan bernilai tambah tinggi di samping mengekalkan pertumbuhan yang seimbang dan inklusif. Dengan pelan-pelan tindakan diarahkan pada bidang fokus seperti teknologi dan inovasi, pemasaran, modal insan dan keusahawanan, infrastruktur, persekitaran undang-undang dan pengawalseliaan, serta akses kepada pembiayaan, sumbangan sektor ini kepada KDNK diunjurkan meningkat kepada 41% pada tahun 2020. Hal ini dilengkapkan oleh saranan di bawah Pelan Sektor Kewangan 2011-2020 (PSK) yang menyasarkan untuk membangunkan dan meluaskan lagi ekosistem pembiayaan. Dengan kejayaan pelaksanaan PIPKS dan PSK, PKS akan terus menjadi peneraju utama bagi pertumbuhan ekonomi Malaysia yang mampan.